

Broj/Број: 03/11-05-194/08
Sarajevo/Сарајево, 13. 5. 2008.

**IZVJEŠĆE
O SUDJELOVANJU STALNOG IZASLANSTVA PSBiH U PSOESS U NADGLEDANJU IZBORA U
REPUBLICI SRBIJI
11. svibnja 2008.**

Voditelj Stalnog izaslanstva PSBiH u PSOESS Branko Zrno i tajnica Stalnog izaslanstva Jelena Rajaković sudjelovali su u procesu nadgledanja parlamentarnih izbora u Republici Srbiji, održanih 11. svibnja 2008. Prema do sada objavljenima rezultatima, na srbijanskim parlamentarnim izborima pobijedila je koalicija " Za evropsku Srbiju" – Boris Tadić s 38,7% glasova i time osigurala 103 parlamentarna mandata. Slijede:

- Srpska radikalna stranka, s osvojenih 29,1% glasova i 77 parlamentarnih mandata;
- Demokratska stranka Srbije - Nova Srbija - Vojislav Koštunica, s 11,3% glasova i 30 mandata;
- Socijalistička stranka Srbije - PUPS Jedinствена Srbija, sa 7,9% glasova i 20 mandata;
- Liberalno-demokratska partija - Čedomir Jovanović, s 5,2% glasova i 13 mandata;
- Mađarska koalicija – Istvan Pasztor , s 1,8% glasova i četiri mandata;
- Bošnjačka lista za evropski Sandžak – dr. Sulejman Ugljanin, s 0,8 % glasova i dva mandata;
- Koalicija Albanaca Preševske doline, s 0,5% glasova i jednim mandatom.

U Međunarodnoj promatračkoj misiji izbora u Srbiji bili su predstavnici: Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, PSOESS-a i ODIHR-a.

Republička izborna komisija ukupno je akreditirala 11 međunarodnih promatračkih skupina za praćenje ovih izbora. Nevladina organizacija Centar za slobodne izbore i demokratiju (CeSID) rasporedio je najveću skupinu domaćih promatrača (oko 2.000). Kao i na prethodnim izborima, CeSID je bio angažiran na provođenju kampanje „Izađi i glasaj“ diljem zemlje i na osiguranju tabličnog prikaza uzoraka istovremenog glasovanja.

U petak, **9. svibnja 2008.** za strane su promatrače organizirani sastanci na kojima su se obraćali predstavnici stranaka sudionica na izborima, voditelji međunarodne promatračke misije i predstavnici međunarodnih organizacija koje imaju svoje misije u Srbiji.

Nakon toga nazočnima se obratila i predsjednica Republičke izborne komisije Sonja Brkić.

Dana 10. svibnja 2008. članovi Međunarodne promatračke misije izbora na teritoriju Srbije susreli su se s predstavnicima CESID-a, predstavnicima civilnog društva i medija.

Dana 11. svibnja 2008. u 7 sati otvorena su birališta na kojima je ukupno 6.749.688 birača upisanih u biračke popise trebalo izabrati 250 zastupnika za Narodnu skupštinu Republike Srbije.

Zastupnici u Narodnoj skupštini Republike Srbije biraju se na mandat od četiri godine, na temelju proporcionalnog sustava unutar jedinstvene izborne jedinice. Mandati se dodjeljuju registriranim izbornim listama koje prijeđu prag od 5% glasova birača koji su glasovali.

Između velikoga broja lista, Republička izborna komisija (RIK) registrirala je 22 izborne liste političkih stranaka i koalicija. Među njima je bilo deset izbornih lista stranaka nacionalnih manjina.

RIK je formirao 8.245 redovitih biračkih mjesta i 279 biračkih mesta u pet okruga na Kosovu. Interno raseljene osobe (IRO) s Kosova glasovale su na 157 posebnih biračkih mjesta, od kojih je 16 bilo na Kosovu.

Izaslanstvo PSBiH bilo je raspoređeno na birališta u Novom Sadu i Rumi.

Na biralištima (ukupno 17 biračkih mjesta) koja su nadgledali članovi izaslanstva PSBiH nisu uočene nepravilnosti.

Članovi izaslanstva PSBiH svoja su zapažanja, kao i podatke prikupljene na biralištima, unijeli u promatračke formulare i predali ih Tajništvu PSOESS-a.

Nakon izbora, **12. svibnja 2008.** održan je sastanak stranih promatrača (PSOESS-a i PACE-a) na kojem je zaključeno da su izbori općenito bili dobro organizirani. Misija PSOESS-a zaključila je da je odlično surađivala sa srpskim vlastima i dužnosnicima RIK-a, te da nije bilo nikakvih ograničenja glede rasporeda promatrača bilo gdje u zemlji.

U Izvješću Međunarodne promatračke misije izbora navedeno je da su prijevremeni parlamentarni izbori u Srbiji protekli su u skladu s obvezama usvojenim pod okriljem OESS-a i Vijeća Europe u pogledu demokratskih izbora, mada su bili djelomično zasjenjeni negativnim aspektima kampanje. Izbori su provedeni profesionalno i u ozračju povjerenja, a građanima Srbije pružili su mogućnost izbora između niza političkih stranaka i koalicija koje su se energično nadmetale u otvorenoj i uopće mirnoj kampanji.

Veliki broj medija opsežno je informirao birače o sudionicima izbora i njihovim kampanjama, i to najvećim dijelom neutralno.

Pojedini aspekti kampanje prelazili su dopustive granice za demokratsko društvo. Zabilježen je jedan broj prijetnji smrću upućenih visokim dužnosnicima, što je kulminiralo izlaganjem velikoga broja postera u Beogradu koji su mogli biti protumačeni kao pozivanje na ubojstvo najviših državnih dužnosnika. Nakon toga je javni tužitelj dao nalog za pokretanje istrage u ovome slučaju.

RIK je svoje obveze ispunjavao kolegijalno i profesionalno. Zastupljenost političkih stranaka i koalicija koje sudjeluju na izborima, na svim razinama izborne administracije, doprinijela je povjerenju u izborni proces. Unatoč tomu, u nekoliko je slučajeva RIK u svojim odlukama izkazao određenu nedosljednost, a bilo je i slučajeva kada su propisi koje je RIK usvojio nadilazili zakonske odredbe.

Usprkos zakonskom uvjetu i posebnim zahtjevima RIK-a, Narodna skupština nije formirala Nadzorni odbor zadužen za praćenje i nadzor predizborne kampanje u medijima, ostavljajući time prazninu u postupku rješavanja mogućih prigovora u vezi s kampanjom i medijima.

Glasovanje i prebrojavanje glasačkih listića obavljeno je profesionalno i u mirnom ozračju. Članovi biračkih odbora međusobno su dobro surađivali.

Promatrači su zabilježili nekoliko slučajeva zajedničkog glasovanja članova obitelji te velike gužve, naročito za vrijeme otvaranja biračkih mjesta i prebrojavanja glasova, što je uglavnom bila posljedica velikoga broja članova biračkih odbora.

Zakonski okvir općenito osigurava dobru osnovu za provođenje demokratskih izbora. Međutim, niz pitanja u vezi s postupkom nije odgovarajuće reguliran i iziskuje intervenciju RIK-a. K tomu, i dalje je otvoren niz neriješenih pitanja na koja su OESS/ODIHR i Venecijanska komisija Vijeća Europe ranije ukazivali; naročito, pitanje kontrole političkih stranaka glede naknadne razdiobe mandata, čime se ograničava transparentnost sustava, a političkim strankama daje nerazmjerna razina kontrole nad njihovim kandidatima, ili nedostatak jasnoće odredaba o financiranju kampanje.

Osim izdavanja akreditacija članovima PS Vijeća Europe, PSOESS-a i OESS/ODIHR-u, RIK je akreditirao promatrače iz Skupštine Zajednice Nezavisnih Država, kao i bilateralne promatrače Državne dume Ruske Federacije, Ruskog javnog instituta za izbornu pravu, izaslanstva Međuparlamentarne skupštine Zajednice Nezavisnih Država, Središnjeg izbornog povjerenstva Ruske Federacije, Veleposlanstva Slovačke Republike, Veleposlanstva Republike Mađarske, Komunističke partije Ruske Federacije i Omladinskog demokratskog antifašističkog pokreta „Naši“.

Izvešće pripremila

Tajnica Stalnog izaslanstva PSBiH u PSOSS
Jelena Rajaković

Dostaviti:

- Kolegiju Zastupničkog doma
- Kolegiju Doma naroda
- Povjerenstvu za vanjske poslove Zastupničkog doma
- Povjerenstvu za vanjsku i trgovinsku politiku Doma naroda
- Članovima Izaslanstva PSBiH u PSOSS

Kopija: Ministarstvo vanjskih poslova BiH

- **Napomena: Izvešće obrio voditelj Stalnog izaslanstva PSBiH u PSOESS g. Branko Zrno**